

Задільщівські надри

Орган партбюро, ректорату, комітету ЛНСМУ, профкому та місцевому
Одеського Державного Університету ім. І. І. Мечникова.

Пролетарі всіх країн, єднайтесь!

СЕРЕДА
24
БЕРЕЗНЯ
1948 р.
№ 11 (214)
Безплатно.

СТУДЕНТСЬКА НАУКОВА СЕСІЯ

Багато років тому Енгельс писав, що наука в буржуазному суспільстві — це привид в порівнянні з тим, чим вона буде в соціалістичному суспільстві. Слова Енгельса були пророчими: ніколи в історії людства наука не користувалась такою пошаною, не посідала такого місця в житті держави, як у нашій радянській країні.

Наука, її найновіші досягнення служать успішному будівництву комуністичного суспільства. Наука стала у нас справою багатомільйонних мас, нею займаються старі і молоді, видатні вчені і рядові робітники і службовці. Інтерес до науки в нашій країні надзвичайно великий, він оволодіває з кожним днем все більшими масами трудящих.

В нашему Університеті науковою роботою займаються не лише професорсько-викладацький колектив та наукові співробітники, а й студенти всіх факультетів. Вони виявляють великий інтерес до різних проблем філософії, історії, філології, природознавства, фізики і інших наук. Про це свідчить студентська наукова сесія в Університеті, яка проходила з 15 по 18 березня.

На сесії було прочитано більше 30 доповідей з різних галузей науки. Крім двох пленарних засідань, під час сесії працювали історична, філологічна, хімічна, біологічна, фізико-математична і географічна секції. Найкраща сесія була організована на історичному та хімічному факультетах.

Багато доповідей, прочитаних на сесії, привернули увагу присутніх своєю актуальністю і змістовністю. В числі кращих слід відмітити доповіді: студентів III курсу історичного факультету т. Фуренса — „Російсько-японські відносини передодні російсько-японської війни 1904-1905 р.“ і тов. Борщевського — „Зовнішня політика Фран-

ції під час якобінської диктатури“, студентки III к. економічного ф-ту т. Баркан — „Фінансовий капітал та фінансова олігархія в США“, студентки III к. хімічного ф-ту т. Луньонок — „Електронна теорія в органічній хімії та роль російських і радянських вчених у її створенні“, студентки V курсу хімічного ф-ту, Сталінської стипендіатки т. Зейлігер — „Сучасний стан періодичного закону і нові елементи“ та інші.

На секціях доповіді були предметом жвавого обговорення, що свідчить про великий інтерес студентів до наукової роботи.

Але студентська наукова сесія виявила також недоліки в організації наукової роботи студентів. На деяких факультетах недооцінили її значення. Тільки цим можна пояснити злив засідання філологічної секції 17 березня. Недостатньою роботою наукових гуртків треба пояснити і той факт, що на філологічному факультеті більшість доповідей прочитали не студенти, а аспіранти, які виступили з своїми дипломними роботами, написаними ще в минулому році.

До недоліків слід також віднести відсутність серйозної критики доповідей з боку присутніх, а також не досить широку участь студентів в роботі наукової сесії.

В цілому ж, наукова студентська сесія — важлива подія в університетському житті. Вона виявила успіхи в науковій роботі студентів, але ще більше підкреслила недоліки. Зрозуміло, що для налагодження наукової роботи студентів необхідні повсякденний контроль і допомога з боку кафедр, деканатів, партійних і комсомольських організацій факультетів. Необхідно з I курсу притягувати здібних до наукової роботи студентів до участі в наукових гуртках, приспівати їм навики в роботі. Треба піднести наукову роботу в Університеті на належний рівень. Для цього ми маємо всі можливості.

МОЛОДА РАДЯНСЬКА ЛЮДИНА ВЧИТЬСЯ У ВИЩОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ ДЛЯ ТОГО, щоб, оволодівши знаннями, вміти з найбільшою користю застосувати їх для потреб суспільства. Й НАВЧАННЯ — ЦЕ ПАТРІОТИЧНИЙ ОБОВ'ЯЗОК ПЕРЕД НАРОДОМ.

ПОШИРЮВАТИ ДОСВІД АГІТАТОРІВ-ВИКЛАДАЧІВ!

Наша агітаційна робота

Рішення партійного бюро Університету про залучення професорсько-викладацького складу до агітаційної роботи в студентських гуртожитках з'явилось дуже правильним і корисним міроприємством.

Перший місяць роботи показав, що студенти з великим інтересом слухають викладачів-агітаторів, задають питання, діляться своїми думками. Наш викладацький агітколектив проробив за цей час з студентами такі важливі історичні документи, як постанову ЦК ВКП(б) про оперу „Велика дружба“ В. Мурателі, історичну довідку Радянського інформбюро „Фальсифікатори історії“, розповів про події в Китаї, про боротьбу грецького народу за свою свободу і незалежність.

Однак, завдання агітатора полягає в тім, щоб не тільки самому розказувати, повідомляти, а й всіляко домагатися, щоб студенти і самостійно працювали над підвищеннем свого ідейного і політичного рівня. Тому бажано час від часу влаштовувати бесіди, на яких самі студенти розказували б, що вони самостійно проробили, на що звернули увагу при читанні газет. Кращі агітатори-викладачі доценти т.т. Букатевич, Черняхівський та ін. вже практикують таїк спосіб, і він дає гарні наслідки.

Весь наш колектив викладачів, залучений до агітаційної роботи, докладе всіх сил, щоб вправдати довіру парторганізації і піднести свою роботу на вищий щабель.

Викладач О. Занчевський.

МОЇ БЕСІДИ

Мене прикріплено агітатором у студентському гуртожитку на вул. Пастера № 29 до кімнат № № 115 і 116.

Починаючи з половини лютого я провів уже 4 політзаняття. Вони полягали частково в моїх інформаціях, частково — в доповідях окремих студентів. Особливо добре завжди відповідають студенти II курсу філологічного факультету т.т. Лозовський і Данилко і студент II курсу т. Березовський.

Після інформації я проводжу бесіду, в яку намагаюся втягнути всіх присутніх. В кінці бесіди я оголошу тему наступного заняття, до якого пропоную всім підготуватися. Така робота дає гарні результати і приносить велику користь і студентам, і нам, викладачам-агітаторам. Стверджується правдивість старої істини — „*docendo discimus*“ (навчаючи інших, самі вчимося).

Слід відмітити, що в організації політбесід з студентами в гуртожитку є ще багато недоліків: часто буває так, що в п'ятницю — день, відведені для агітаційної роботи — призначаються в ті ж самі години заняття різних гуртків, консультації, збори, засідання профкому тощо. Через це студенти або не з'являються на політбесіду, або запізнюються не на неї. Треба, не відкладаючи, впорядкувати цю справу.

Доцент В. Черняхівський.

ПОЧЕСНА СПРАВА

Вже місяць я працюю агітатором в студентському гуртожитку. За цей час я дуже звикла до студентів, з якими проводжу політбесіди. Вони завжди тепло зустрічають мене і виявляють великий інтерес до політичних занять.

Щоб зробити свою агітаційну роботу більш дохідливою і цікавою, я користуюсь різними формами і методами: розповідю, приведенням документальних даних тощо. Час від часу готову коротенько діповіді студентів з окремих розділів теми. І треба відзначити, що студент чим далі більш активізується, втягується в роботу, охоче приходить на політзаняття. Особливо виділяється своїм політичним розвитком член ВКП(б) студентка М. Канцур. Вона допомагає своїм подругам по групі в засвоєнні теми.

Після викладу теми, наміченої по плану, я проводжу невеличкі бесіди з студентами по питаннях учебного і загальнокультурного характеру.

З задоволенням можна констатувати той факт, що між агітаторами і студентами в гуртожитку встановилися дружні ділові відносини, які забезпечують успіх в роботі. Бачачи це, я ще більше переконуюсь, що робота агітатора дуже почесна, корисна і цікава.

Викладач С. Савіцька.

Улюблений агітатор

З нетерпінням чекаємо ми п'ятниці. У цей день до нас систематично о 6-ї годині вечора приходить наш улюблений агітатор доцент Федір Євстаф'євич Петрунь.

Ми збираємося у 37-ї кімнаті гуртожитку по вул. Пастера № 29 і з великом інтересом слухаємо його цікаві захоплюючі бесіди. Тов. Петрунь провів з нами багато бесід, і всі вони торкались самих актуальних питань міжнародної політики і життя нашої країни.

Доцент Ф. Є. Петрунь з великою

майстерністю розказує нам про видатні політичні події, підкріплюючи їх яскравими прикладами. Він з любов'ю відноситься до своїх обов'язків агітатора і користується у нас великою пошаною. На всі наші запитання Федір Євстаф'євич завжди дає вичерпні відповіді і робить свої бесіди живими, дохідними до слухачів.

М. Бидюк, К. Чорба, Г. Іваницька, студентки IV курсу географічного факультету.

По Ічнії Вершина!

Нові спецкурси

Кафедра російської літератури організувала для студентів всіх факультетів курс лекцій з сучасної радянської літератури. Цей курс охоплює твори видатних радянських письменників, написаних в роки Вітчизняної війни і в післявоєнний період. Веде спецкурс доцент Л. В. Берловська.

Недавно відбулась також перша лекція з історії російського театру. Спецкурс по цьому предмету читає одеський театрознавець А. Грін.

Діалектологічний семінар

Днями відбулася перший семінар для студентів, які виявили бажання взяти участь у збиральному матеріалу для діалектологічного атласу України.

Такі семінари будуть проводитися два рази на місяць під керівництвом доцента А. А. Москаленка. Всі студенти, які будуть регулярно їх відвідувати, навчаться, який саме матеріал і як треба записувати від населення.

Влітку будуть організовані експедиції для запису діалектологічних матеріалів.

Поповнення аспірантури

Наказом по Головному управлінню університетів Міністерства вищої освіти СРСР по нашему Університету затвердженого до аспірантури 25 чол., в тому числі по кафедрі основ марксизму-ленінізму 6 чол. Серед них т.т. Забокрицький, Козир, Чубайт та ін.

Решта аспірантів спеціалізуються по історії народів СРСР, історії нового часу, історії середніх віків, слов'янознавству, українській мові, українській літературі, психології та інших предметах.

Керівниками аспірантів призначено професорів Елькіна, Беляєва, Розенталя, Добролюбського, доцентів Несторенка, Ковбасюка та ін.

Лекція С. Я. Когана

18 березня в Актовому залі Університету керівник кафедри філософії доцент С. Я. Коган прочитав для професорсько-викладацького складу лекцію на тему „Історія філософії як наука“.

Лекція викликала живий інтерес всіх присутніх.

КОМСОМОЛЬСЬКЕ життя

РОБОТА ОДНІЄЇ КОМСОМОЛЬСЬКОЇ ГРУПИ

Досвід показав, що кращих результатів в усібі і політико-виховній роботі в минулому сеєстрі домоглися ті курси, де добре була організована робота комсомольських груп.

Днями партбюро Університету заслухало звіт комсогра комсомольської групи I курсу географічного факультету т. Марченко. Вона розповіла, що, домугаючись високих показників в усібі, комсомольці її групи організували старанну підготовку до семінарських занять, ще на початку учебного року стали систематично працювати над лекційним матеріалом і рекомендованою літературою, готуючись до екзаменів. Це призвело до того, що під час зimotoї екзаменаційної сесії всі студенти своєчасно склали всі іспити і залишили. Більшість склала на "відмінно" і "добре". В авангарді—комсомольці з 14 відмінників на курсі—11 комсомольців. Багато студентів з явлюються членами наукових гуртків, беруть участь в художній самодіяльності і в спортивній роботі. Комсомольська група регулярно три рази на місяць випускає курсову стартінг-зету. Активатори щотижня проводять на курсі бесіди. Тов. Марченко підкреслила також те, що

В. Єфіменко.

Рейд по перевірці відвідування лекцій

ПРО ЩО СВІДЧАТЬ ФАКТИ

Після дзвоника, коли викладач уже знаходиться в аудиторії і починає лекцію, відчиняються двері, і декілька студентів несміливими голосами просять дозволу війти. Через декілька хвилин знову та ж сама історія, потім ще. Так на протязі 10-15 хвилин. Це порушує хід лекції і заважає викладачеві студентам, які прийшли своєчасно. Позавчора, наприклад, більшість студентів III курсу філологічного факультету спізнились на лекцію з загальної історії. Ось їх прізвища: Заремба, Коціба, Зіміна, Вакс, Грихіліс, Вайсберг. Чотири студентки IV курсу цього ж факультету запізнилися на лекцію з західної літератури.

Спізнення і пропуски лекцій стали на філологічному факультеті звичайним явищем, але ні деканат, ні партійна, ні комсомольська, ні профспілкова організації факультету не вживають дійових заходів для їх припинення.

Не краще стоять справа в

цьому відношенні і на біологічному, фізико-математичному та юридичному факультетах. На юридичному факультеті, крім повсякденних запізнень на лекції, є також випадки систематичного невідвідування їх. Так, наприклад, студентки I курсу Мітіна, Савушкіна, Возницька та ін. пропускають лекції по декілька днів підряд без поважних причин. Студенти Яковенко, Андреєва, Котляренко та ін. часто залишають лекції ще до закінчення учбового дня. А старости т.т. Меренков і Перлова, не закликаючи прогульщиків до порядку, цим тільки потурають їм.

Факти говорять про те, що на цих факультетах деканати і громадські організації не боряться по-справжньому за високу дисципліну і чіткий порядок. А пропуск лекцій і запізненням рішуче треба покласти край.

Рейдова бригада:
Б. Верескун, Р. Полнарьова,
І. Клід, М. Абрамович.

ВЕЧІР ПАМ'ЯТІ
Т. Г. ШЕВЧЕНКА

Традиційні шевченківські роковини були відзначенні в Університеті величним вечором, що відбувся в Актовому залі.

Однак, говорячи про успіхи в роботі групи, тов. Марченко цілком самокритично визнала, що в ній є ще багато недоліків: комсомольці недостатньо ведуть боротьбу за зміщення дисциплін на курсі, мало вживають заходів щодо ліквідації прогулів і запізнень на лекції. Не поставлене ще на належну височину масово-ідеологічна робота — комсомольські політгодини проводяться рідко і не на досить високому ідейно-політичному рівні. Студенти мало читають художню і політичну літературу, не влаштовують літературних диспутів, несистематично організовують колективні культурніходи у театри, кіно, музеї і т. д.

Звіт тов. Марченко був добре продуманим і докладним. Можна зробити висновок, що комсомольці I курсу географічного факультету, і, зокрема, комсогр правильно розуміють свої завдання, і є підстави сподіватись, що при виконанні відзначених недоліків їхня комсомольська група буде кращою в Університеті.

В. Єфіменко.

БІО-БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СЛОВНИК УНІВЕРСИТЕТУ

Серед робіт, затверджених в загальноуніверситетському плані наукової тематики, вказана робота по складанню "Біо-бібліографічного словника професорсько-викладацького складу Одеського (Новоросійського) Університету".

Висвітлення життя і діяльності на протязі багатьох років науково-педагогічного колективу одного з старіших університетів Радянського Союзу з'являється цінним вкладом в справу розробки історії вітчизняної науки і підкреслює почесну роль, яку наша наука відіграла у розвитку світової науки. Наш Університет вправі з гордістю називати серед своїх

М. Рапопорт.

АСПІРАНТ, ЯКИЙ НЕ ПОВАЖАЄ СВОГО КЕРІВНИКА

Днями біля студентського гуртожитку ми зустріли нашого шанованого професора А. Г. Готалова. На наше питання: "Куди де ви, Артемію Григоровичу, іде?", — професор відповів:

— Коли гора не йде до Магомета, то Магомет іде до гори. Іду до свого аспіранта Рудика, який останнім часом залишився і не поїзується мені на очі.

І поважний 82-річний професор пішов розшукувати на 3 поверхі кімнату, в якій живе Рудик.

Така турбота за свого аспіранта з боку літнього професора нас приємно вразила і разом з тим

викликала здивування. Справді, як може аспірант так зневажливо ставитись до свого керівника? Як вистачає в нього нахабства примушувати старого професора розшукувати його, замість того, щоб самому підтримувати з ним постійний зв'язок?

На нашу думку, це не тільки обурлива неповага аспіранта до свого керівника, а й безвідповідальне ставлення до своїх прямих обов'язків. Деканат історичного факультету повинен негайно поцікавитися поведінкою аспіранта Рудика.

А. Москаленко.

СЛІДАМИ НЕОПУБЛІКОВАНИХ ЛИСТІВ

Редакція одержала листа від студентів I курсу історичного факультету т.т. І. Клейман, Ф. Косого, Л. Григор'євої і Л. Чернова, в якому вони запитують, коли студентам перших курсів будуть видані студентські квитки і залікові книжки.

СПОРТ

Шахова перемога студента
В. Голованя

У Києві відбувся республіканський шаховий турнір на першість ДСТ "Наука" по шахах.

На турнір з'їхало 16 кращих шахістів товариства, в іх числі чемпіон України Баннік та ін.

Студент IV курсу фізико-математичного факультету В. Головань заживав спортивну честь вузів

Одеси. Він провів ряд вдалих партій, перемігши Усача—неодноразового учасника всесоюзних змагань. У блицтурнірі В. Головань виграв у Банніка, зайнявши 4 місце.

Наш Університет пишеться успіхами студента тов. Голованя.

Студент Р. Левенштам.

АМЕРИКАНСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ—ОДНО З ВОГНИЩ РЕАКЦІЇ*

Професор А. Г. ГОТАЛОВ

5. Професорсько-викладацький персонал

У США професори і викладачі наймаються "комітетом попечителів" університету по індивідуальних договорах і звичайно на короткі строки: ад'юнкт - професори—на 5 років, професори-асистенти—на 3 роки, інструктори—на 1 рік. Лише частина професорів знаходитьться по договорах на постійній службі.

Професори і викладачі повністю підпорядковані у США владі президента і його помічників—директорів і деканів коледжів, вищих спеціальних шкіл і факультетів, які знаходяться при університеті. Представники професорсько-викладацького персоналу не мають ухвалюваного голосу в органах університетського управління. Відсутність загальновстановлених норм оплати утримання і система короткотермінових договорів ставить професорів і викладачів американського університету в повну залежність від свавілля його хазяїв. Матеріальне положення величезної більшості професорів і викладачів, при існуючій у США дороговизні і при неухильному

зростанні цін, незадовільне. При таких умовах людина із "шкідливим напрямом думок" або недопустить покірні виганяється із університету. З другого боку, тут відкривається широкий простір для підлабузництва, кар'єризму, інтриг і фаворитизму.

За останні два десятиріччя у США було багато випадків самої безперемонної розправи університетських хазяїв з інакомислячими професорами. Для боротьби з "небезпечною ідеями" сучасна реакція знайшла відповідну зброю в старовинних університетських уставах, наскрізь просякнутих сектантським духом. Ці давні забуті устави пускаються в хід, щоб інакласти заборону на дарвінізм і інші наукові теорії, які суперечать релігійній традиції, і щоб вигнати вільномисливих вчених. Із встановленням "комісії по розслідуванню антиамериканської діяльності" розгорнулось скажене цькування прогресивних і демократичних груп і діячів; над передовими вченими повиснув дамоклівський, ім'я неминуче загрожує вигнання за "нелояльне мислення".

В колах доларової демократії для визначення соціальної ваги людини звичайно задають питання:

"Скільки коштує?" При такому масштабі професор, зрозуміло, "небагато коштує". І дійсно, адже він заробляє менше ремісника і набагато менше інструктора по футболу. Щоб звести кінці з кінцями, професор примушений обтяжувати себе приробітком. Звідси викладачею нездорове сумісництво, яке має іноді огидний характер. Так, один професор Колумбійського університету в Нью-Йорку, який займав кафедру римської епіграфіки, умудрився одночасно посадити пост завідувача заочним, відділом, завідувача відділом розповсюдження університетських знань і директора медичної школи в Брукліні.

Треба відмітити, що сучасний крупний американський університет намагається охопити всі без винятку галузі знань, завдяки чому в учбових планах деяких університетів нараховується понад дві тисячі найрізноманітніших курсів, з яких більшість ні за тематикою, ні за змістом, ні за характером викладання не може, з нашою точки зору, вважатися науковими.

При такій величезній кількості учбових курсів професорсько-ви-

кладацький персонал розбухає іноді до 2500—3000 чоловік. Для задовільної оплати цієї армії не вистачає ніяких коштів. Серед професорів є люди, які володіють достатніми коштами, але їх мало. Звідси цілком зрозуміло, чому професор не користується повагою в буржуазному суспільстві і чому професору не є привабливим заняттям. Серед американської професури є ентузіасти науки, але середній рівень її невисокий.

В США, де всяка багата людина, яка організація може відкрити будь-який учбовий заклад і до того з такою ж легкістю, як бакалавріу крамницю, розвелось безліч низькоопорних шкіл, які носять назви коледжів і університетів. Вони відкриваються з корисливою метою. Багато декілька з них всякими неправдами добилися права присуджувати вчені ступені. Це—фабрики дипломів. Власники дутих дипломів нерідко займають викладацькі посади в вищих школах. Але зараза ділянка реклами, фальсифікації і окозаміловання проникла тепер і в такі великі університети, як Чікагський, Колумбійський і інші.

Кількісна продукція американських університетів відносно магістерських і докторських дисертаций величезна. Так, на протязі 10 років, з 1934 р. по 1943 р., було захищено в США понад 16800 докторських дисертаций з одних лише фізико-математичних

наук, природознавства і технології, що складає в середньому по 1680 дисертаций в рік. Серед цієї маси робіт є цінні, але більшість із них пишеться на теми, які не потребують справжніх знань і не мають ніякого відношення до науки. Ще в більшій мірі це стосується магістерських дисертацій, серед яких зустрічаються такі:

"Порівняльне дослідження часу і рухів при пранні різної близні" або "Зміна стилю інженерної жіночої близні", або "Ножі для чищення картоплі" (Чікагський університет). Автори подібних дисертацій стають магістрами наук і заповнюють ряди вченого університетського персоналу. Це—явні ознаки виродження і деградації сучасної буржуазної науки.

Моральний рівень більшості американських університетських наукових працівників також низький. Вони працюють в отруйній атмосфері реклами, діяльності, низькопоклонства перед фінансовими магнатами, лицемірства, ханжества, шовінізму і ненависті до людей прогресивної думки. Багато з них віль